

EN DE
VUURMANNEN
VAN **RIJSBERGEN**

MARTIN KRUINIGER

Inhoud

Voorwoord.....	3
Proloog.....	4
1. de Camping die Niet Helemaal Slaapt	6
2. de Sage bij het Kampvuur	11
3. het Karrespoor dat Niet Klopt	17
4. de Vuurmannen van de Pannenhoeft	22
5. de Man die Niet Op de Kaart Stond.....	27
6. de Schuur die Niet Bestond	31
7. de Nacht dat de Heide Ademde	35
8. de Zwarte Schuur	41
9. het Ven Dat Niet Slapen Wil	44
10. de Lijn die Niet Bestaat.....	48
11. de Nacht van de Drie Schatten	53
12. de Dag van de Waarheid.....	57
13. de Nacht die Niemand Vergeet	62
14. Wat Overblijft als het Stil Wordt	67
Nawoord	70

Voorwoord

Sommige verhalen beginnen met een kaart, een sleutel of een oude legende.

Dit avontuur begon met een camping, een tent die nét niet wilde blijven staan en zes jongens die meer nieuwsgierigheid bezitten dan gezond is voor een mens.

Wat bedoeld was als een rustige vakantie in Rijsbergen, veranderde in een nacht vol lichtflitsen boven de heide, vreemde schaduwen langs het water en een verhaal dat al generaties rondwaart in dit gebied: de Sage van de Vuurmannen. Wat is er waar van die brandende gedaanten die zouden waken over eeuwenoude grenzen? En waarom lijken ze juist nu terug te zijn?

De Zes van Delft ontdekten dat geschiedenis nooit alleen in boeken leeft.

Soms staat ze ineens voor je neus.

Soms brandt ze fel genoeg om je weg te willen jagen.

En soms... moet je dichterbij durven komen om de waarheid te zien.

Dit boek is gebaseerd op echte plekken, echte verhalen en een stukje Brabantse geschiedenis dat nog steeds in de bodem van de Pannenhoef verborgen ligt.

Maar wat de jongens ervan maken? Dat is helemaal van hen.

Ga mee.

De heide wacht.

De vlammen ook.

Proloog

Het licht verscheen precies daar waar het niet hoorde te zijn.

Niet op een pad.

Niet bij een kampvuur.

Maar midden op de heide, boven een plek waar de grond al jaren met rust was gelaten.

De man bleef staan. Hij kende dit gebied. Elke boom, elke kuil, elke zanderige bocht in het karrespoor. Hij wist waar je kon lopen zonder weg te zakken. Waar oude palen lagen begraven. Waar grenzen ooit verkeerd waren neergezet.

Dit licht stond op geen enkele kaart.

Het was niet fel. Niet warm. Maar het bewoog. Langzaam. Alsof het keek. Alsof het wachtte tot iemand een fout zou maken.

De man kneep zijn ogen samen. Dit was niet de bedoeling. Dit hoorde bij het verhaal, niet bij de werkelijkheid. Verhalen waren handig. Verhalen hielden mensen weg. Ze zorgden dat niemand vragen stelde.

Maar dit...

Dit was geen verhaal.

Hij zette één stap naar voren.

De grond onder zijn laars kraakte zacht. Het licht reageerde. Het werd iets groter. Iets dichterbij. Niet dreigend — maar waarschuwend.

De man slikte.

Sommige grenzen kun je verleggen.

Andere niet.

En op de heide van Rijsbergen werd die nacht duidelijk welke fout hij had gemaakt.

1. de Camping die Niet Helemaal Slaapt

De banden kraakten zacht over het zandpad, alsof ze niet gewend waren aan zoveel gewicht. De zon stond laag tussen de bomen en wierp strepen licht over de voorruit. Otto leunde iets naar voren om tussen de bomen door te kijken. De weg leek nergens heen te leiden, tot het ineens gebeurde: een open plek, een houten bord en een brede parkeerstrook. *Camping De Pannenzoom*, las hij. Het bord wiebelde bij elke windvlaag.

Tino was de eerste die uit het busje sprong. Hij bleef even half hangen omdat zijn rugtas achter een riem bleef steken. Jimmy gaf er een duwtje tegen en liet hem bijna voorover het zand in duiken.

“Welkom in het wilde zuiden,” zei Jimmy. “Hier slapen de bomen langer dan de mensen.”

Barry stapte iets rustiger uit. Hij kneep zijn ogen samen terwijl hij de lucht rook. Het rook naar aarde, hars, droog gras en... iets anders. Iets zachts. Alsof ergens een restje vuur had gebrand en toen met haast was uitgeveegd.

Henk bleef bij de schuifdeur staan. Zijn blik gleed langs de boomtoppen tot aan de rand van de heide die achter de camping lag. Er hing een soort stilte. Niet de gewone soort, maar eentje die leek te wachten. Hij slikte.

“Rustig,” zei hij. “Te rustig.”

Willem Jan Wouter stapte uit met een stapel foldertjes die hij al in Breda had verzameld voordat ze vertrokken waren. Hij bladerde erdoorheen terwijl hij liep, alsof hij de geschiedenis van de streek uit zijn hoofd wilde leren voordat ze überhaupt een tent hadden opgezet.

Otto's ouders kwamen als laatste uit het busje. Zijn moeder streek haar haar uit haar gezicht en glimlachte naar de jongens. “Adem eens in, jongens,” zei ze. “Dit is echte natuur. Gewoon stilte, rust en niks anders.”

Jimmy keek om zich heen. “Mag ik ook terug naar de drukte? Rust klinkt hier verdacht.”

Ze liepen naar het receptiegebouwtje. De deur piepte alsof niemand hem nog ooit geprobeerd had te oliën. Binnen was het schemerig. Een enkele lamp gaf een gelige gloed. Tussen stapels folders stond de beheerder: een man met een gezicht vol kleine rimpels en ogen die meer zagen dan hij liet merken.

“Ah,” zei hij langzaam. “De groep van plek dertien.”

Otto keek even naar zijn vader. Die gaf een kleine knik.

De beheerder schoof een groot houten sleutelplaatje vooruit. “Aan de bosrand,” zei hij. “Rustig. Eerlijk gezegd soms té rustig. Maar dat hoort bij dit gebied.” Hij liet zijn vingers over het hout glijden. “Blijf in de avond maar op de paden. De natuur hier is... ja. Ongeduldig.”

Henk voelde hoe het koud werd langs zijn ruggengraat.

Ze liepen richting hun plek. Langs caravans, tenten, een veldje met een schommel, en daarna steeds meer bomen. De camping leek zich steeds verder uit te strekken, tot het pad ophield bij een halfopen terrein met een paar jonge dennen en een cirkel gras. Aan de andere kant begon meteen de bosrand.

“Plek dertien,” zei Otto’s vader. “Perfect.”

Ze begonnen de tent op te zetten. Zoals altijd veranderde dat binnen twee minuten in chaos.

“Die stok hoort rechts,” zei Willem Jan Wouter.

“Hij heeft geen rechts,” zei Jimmy.

“Jawel,” zei Willem Jan Wouter.

“Jij kijkt gewoon verkeerd,” zei Jimmy.

Tino trok aan een touw dat nergens aan vastzat. “Wie heeft deze knoop gemaakt? Het lijkt op spaghetti.”

Henk wees naar de vouwhandleiding. “Volgens mij moet de binnentent eerst.”

“Jij hebt de handleiding ook ondersteboven,” zei Barry.

De tent zakte halverwege tweemaal in elkaar, sloeg een keer dubbel, en leek op een gegeven moment op een verdwaalde vlieger. Maar uiteindelijk stond hij. Scheef, maar stevig.

Toen ze klaar waren, zakten ze op de stoelen neer. De stilte was nog steeds daar. Het was geen gewone rust. Eerder een adempauze, alsof de natuur wachtte tot ze iets verkeerd deden.

In de verte, achter de bomen, leek het licht net iets anders te bewegen. Een kleine flikkering, maar zo snel dat niemand het echt kon zien.

Otto stond op. “We gaan even de camping verkennen,” zei hij.

Ze liepen met z’n zessen over een pad dat richting de heide ging. Het bos werd donkerder naarmate ze verder gingen. De lucht rook fris maar zwaar, alsof er ergens vocht hing zonder dat er regen was.

Bij een infobord bleven ze staan. Het bord was verweerd, maar de tekst was nog leesbaar. Foto’s van turfvaarten, oude karresporen, vennen waar mist overheen lag. En midden op de foto: een klein lichtpuntje. “Dat op de foto,” zei Henk. “Dat is geen lamp.” “Reflectie,” zei Jimmy. “Of iets wat reflectie wil lijken,” zei Barry.

Willem Jan Wouter las de tekst hardop. “Reizigers zagen soms lichtjes boven de heide. Niemand wist precies wat het was.”

Hij keek op.

“Dat is de mooiste zin ooit, want als niemand weet wat het is, dan is het bijna altijd iets queestwaardigs.”

Jimmy grijnsde. “Of iets dat wil dat je blijft.”

Ze liepen verder. De heide lag naast de camping als een donkere, golvende zee van struiken en zand. De lucht erboven bewoog nauwelijks.

Toen ze terugkeerden bij de tent, was het eten klaar. De ouders praatten met een echtpaar uit Breda dat elk jaar hier kampeerde. Het

gesprek ging al snel over verhalen, legendes en rare plekken in het gebied.

“Vroeger zagen mensen soms vuren,” zei de vrouw uit Breda.

“Vlammen zonder bron.”

“Turfgas,” zei haar man.

“Of iets wat liever geen naam heeft,” zei de vrouw.

Die avond zaten ze rond een klein kampvuurtje. Vonken stegen op in de lucht. De beheerder kwam even langs, groette kort en liep daarna terug richting receptie.

“Er hangt spanning in dit gebied,” zei Barry zacht.

Jimmy gooide een stok in het vuur. “Ik voel niks.”

Maar hij keek wel steeds achter zich.

Toen ze later de tent in kropen, rook Henk weer die geur: verbrand hout dat niet verbrand had mogen zijn.

Hij lag stil en luisterde. De ademhaling van zijn vrienden vulde de tent. Buiten was de nacht dicht en zwaar.

Hij had zijn ogen net dicht toen hij het hoorde.

Eerst zacht.

Dan duidelijk.

Zand dat schoof.

Heel langzaam.

Heel doelgericht.

Hij hield zijn adem in.

Langs het tentdoek gleed een streep licht. Niet fel. Niet warm. Een glijdende gloed, alsof iemand een lantaarntje vasthield dat geen licht gaf aan de wereld, maar alleen aan zichzelf.

Het licht bleef hangen.
Alsof het keek.

Henk trok de slaapzak iets omhoog tot onder zijn kin. Hij durfde de tent niet open te ritsen.

Toen doofde het licht.
Zomaar.

En in de verte klonk twee keer een metalen tik.

Hij wist zeker dat hij die nacht niet meer zou slapen.

2. de Sage bij het Kampvuur

Henk werd wakker alsof zijn lichaam de nacht zelf had afgestast. Zijn ogen gingen open zonder dat iemand hem raakte. De tent was schemerig van binnen. Het doek bewoog zacht mee met de ochtendlucht. Jimmy snurkte door, alsof niets hem ooit uit zijn slaap kon krijgen. Otto lag met zijn arm over zijn gezicht. Barry lag op zijn zij, maar hij had zijn ogen al open. Die keken niet naar Henk, maar naar de tentwand, naar het stukje waar het licht gisteravond voorbij was gegleden.

“Je hebt het ook gehoord,” fluisterde Henk.
Barry knikte langzaam. “En gezien.”
“Dacht ik al.”

Er viel even stilte. De soort stilte die blijft hangen als je niet weet of je iets moet vertellen of juist moet verzwijgen.

Toen Otto de rits opentrok en frisse lucht binnenliet, voelde het alsof het gebied zelf ook wakker werd. De lucht was helderblauw. Kinderen renden al over het veld, een hond blafte, ergens sloeg iemand een pannendecksel dicht. Het gewone leven bestond nog.

Toch voelde Henk zijn vingers trillen toen hij zijn schoenen aantrok.

Aan de campingtafel zat Otto's moeder al met brood, beleg en thee. Otto's vader praatte met een stel uit Breda dat tegenover hun tent stond. De vrouw met de zonnebril maakte brede handgebaren terwijl ze sprak.

“Als je hier vroeger woonde,” zei ze luid, “wist je dat je in de schemer niet op de heide moest zijn. De heide speelt met mensen als die donker wordt.”

Jimmy ging erbij zitten. “Mijn slaap speelt ook met mij.”
“Je hoofd vooral,” zei Barry.

Ze aten zwijgend hun boterhammen. Alleen de vrouw uit Breda bleef praten.

“Mijn opa zei altijd dat je soms vuren zag. Zwevende vlammen, net boven de grond. Ze gingen uit zodra iemand dichterbij kwam. Hij noemde ze Vuurmannen. Mensen die iets hadden gedaan wat het land niet vergaf.”

Barry keek op. “Vuurmannen,” herhaalde hij zacht.

“Opa’s verzinsels,” zei de man uit Breda. “Moerasgas of boeren met fakkels. Kinderen geloven graag in spoken.”

Henk luisterde scherp. Elk woord haakte aan zijn herinnering van vannacht. De glijdende gloed. Het licht dat keek. De twee tikken.

Jimmy keek naar hem terwijl hij een slok thee nam. “Je zit weer in je hoofd.”

Henk schudde zijn hoofd. “Niet belangrijk.”

Otto keek hem aan. “Gisteravond is er iets gebeurd.”

Opnieuw stilte.

Toen knikte Henk. “Ja. Maar ik vertel het straks wel.”

Na het ontbijt vertrokken Otto’s ouders voor boodschappen. De jongens bleven achter. De camping leek lichter dan gisteren. Toch kon niemand ontkennen dat er een spanning door de lucht hing die niet hoorde bij een gewone ochtend.

Ze liepen richting de bosrand. De zon stond laag genoeg om lange schaduwen te maken, maar hoog genoeg om alles helder te verlichten.

“Vertel,” zei Jimmy. “Wat zag je precies.”

Henk vertelde het. Niet in één keer, maar stap voor stap. Hoe het licht klein had gehangen. Hoe het had bewogen. Hoe het groter werd. Hoe het leek te kijken. Hoe het ineens wegviel. Hoe hij daarna een flits zag. En twee tikken hoorde.

Niemand lachte. Niemand onderbrak hem.

“Te stil,” zei Otto. “Te precies.”

“Dat was geen zaklamp,” zei Barry.

“Of een telefoon,” zei Willem Jan Wouter.

“Tenzij iemand een telefoon heeft die zijn eigen leven leidt,” zei Jimmy.

“Dan wil ik er ook een.”

Bij de rand van de heide stond het infobord. Ze keken er opnieuw naar. De kaart toonde vennen, turfgebieden, karresporen. En één zin stond er dikgedrukt onder een oude foto: *Licht dat zich verplaatst zonder bron is een verhaal dat zich vanzelf herbaalt.*

“Dwaallichtjes,” zei Willem Jan Wouter. “Zo noemden ze dat vroeger.”

“Of Vuurmannen,” zei Barry.

“Of iets dat zich verstopt achter namen,” zei Henk.

Ze liepen verder, maar niet diep de heide in. Ze bleven op het pad dat net binnen de veilige grens van de camping viel. Otto stopte bij een plek waar de grond van gras naar zand veranderde.

“Hier voelde ik iets,” zei hij. “Gisteravond. Alsof iemand naar ons keek.”

Barry knielde neer. “Zand is verschoven,” zei hij. “Maar niet door een dier.”

“Dat zie je toch niet,” mompelde Jimmy.

Barry trok met zijn vinger een lijn over de grond. “Dieren bewegen chaotisch. Dit is één enkele schuif. Recht. Alsof iets langs de grond is getrokken.”

“Zoals een stok,” zei Otto.

“Of een tool,” zei Willem Jan Wouter. “Iets zwaars.”

De rest van de dag deden ze gewoon. Of probeerden ze. Ze speelden tafeltennis op een wankelende tafel. Jimmy verloor van iedereen. Niemand zei hardop dat het kwam doordat hij elke keer keek naar de bosrand alsof daar elk moment iets kon verschijnen.

Tegen de avond verzamelden alle campinggasten zich bij het grote kampvuur. Het vuur stond in een kuil van stenen. De vlammen likten langs nieuw hout, de lucht werd oranje.

De beheerder kwam erbij zitten. Hij legde een blok op het vuur. Vonken schoten omhoog als kleine sterretjes.

Een meisje van een andere tent vroeg om een eng verhaal.

De beheerder keek naar haar. Toen naar de zes jongens. En daarna naar de vlammen.

“Er zijn verhalen,” zei hij. “Te veel om zomaar te vertellen. Maar sommige blijven terugkomen. Vooral in de Pannenhoeft.”

Hij keek naar de heide achter het kampterrein. Zijn gezicht werd donkerder in het licht van het vuur.

“Dit gebied was vroeger geen natuur,” zei hij. “Het was werk. Hard werk. Turf steken, water wegpompen, karresporen door de blubber. Mensen vochten om elke strook land. Grenzen verschoof men met de hand. Stenen verdwenen. Houten palen doken ineens op drie meter verder.”

“Waarom,” vroeg Otto.

“Geld,” zei de beheerder. “Land was geld. En wie meer land had, had meer toekomst.”

Het vuur knetterde. Het leek even harder te branden toen hij verder sprak.

“Maar sommige grenzen wilden niet verschoven worden. Sommige plekken lieten het niet toe. Het verhaal gaat dat wie fout handelde, iets achterliet op die grond. Iets dat straft. Iets dat wacht.”

“Vuurmannen,” fluisterde Barry.

De beheerder knikte niet, maar hij ontkende ook niet.

Jimmy schraapte zijn keel. “Maar dat is toch folklore.”

“Misschien,” zei de beheerder. “Misschien ook niet. Mensen zien nog steeds lichten boven het veen. Ze horen tikken. Soms vinden ze verkoolde palen op plekken waar al jaren niemand iets heeft aangeraakt.”

Henk voelde zijn adem zwaarder worden.

“En alsof dat nog niet genoeg is,” zei de beheerder, “verdwijnen sommige dingen hier sneller dan ze gevonden worden.”

Niemand sprak.

Toen stond hij op. “Kijk uit waar jullie lopen,” zei hij. “Sommige verhalen hebben liever dat niemand ze probeert te herschrijven.”

Hij liep weg zonder om te kijken.

De jongens bleven zitten. Het vuur maakte hun schaduwen lang.

“Hij weet meer,” zei Barry.

“Hij zegt expres dingen half,” zei Otto.

“Daarom moeten we morgen kijken,” zei Willem Jan Wouter.

“Overdag,” zei Otto. “Niet in het donker.”

Ze knikten allemaal.

Later die avond, in de tent, kroop de stilte opnieuw dik tussen hen in. Ze fluisterden nog even. Henk en Barry bleven luisteren naar geluiden die misschien niets waren, maar te echt klonken om te negeren.

Toen, net voor Henk wegdommelde, hoorde hij het opnieuw.

Zand dat schoof.

Heel langzaam.

Niet vlak naast de tent, maar verder. Bij de bosrand.

Hij durfde niet te bewegen.

Barry ook niet. Hij keek naar Henk en fluisterde zo zacht dat het woord bijna geen geluid werd.

“Het komt terug.”

En buiten gleed een dunne streep gloed over het gras. Heel even. Zoals een ademhaling. Zoals een oogopslag.

Daarna werd alles stil.

Maar niemand in de tent sliep nog.

3. het Karrespoor dat Niet Klopt

De ochtend kwam langzaam op gang, alsof zelfs de zon eerst wilde kijken of het veilig was. Het licht sijpelde door het tentdoek en liet vage schaduwen achter op de grond. Henk lag wakker voordat iemand anders bewoog. Zijn ogen volgden de plek waar de gloed gisteravond had gehangen. Het gras daar zag er nu gewoon uit. Normaal. Dat maakte het niet beter.

Barry draaide zich om. “Je sliep niet,” zei hij zacht.
Henk schudde zijn hoofd. “Jij ook niet.”
Barry knikte. “Nee.”

Toen Otto overeind kwam en de rits open trok, leek het alsof de camping opgelucht ademhaalde. Geluiden keerden terug. Een deur sloeg dicht. Iemand lachte. Een vogel vloog op uit een struik.

Jimmy kroop rechtop en wreef in zijn ogen. “Goed nieuws,” zei hij. “Ik leef nog. Slecht nieuws. Dat betekent dat ik wakker ben.”
“Sta op,” zei Otto. “We gaan kijken.”

Ze aten snel. Te snel. Otto’s ouders waren al vertrokken voor een fietstocht. Dat gaf ruimte. En verantwoordelijkheid. Otto voelde die meteen op zijn schouders drukken.

“Niet de heide in,” zei hij. “We blijven bij de rand. Alles wat we doen, doen we samen.”
“Altijd,” zei Barry.
“Altijd,” herhaalde Henk.

Ze liepen naar het pad achter de tent. Overdag zag het er minder dreigend uit, maar niet minder vreemd. Het gras langs het pad was platgedrukt, alsof er iets langs was gesleept. Niet recent genoeg om nat te zijn, maar vers genoeg om op te vallen.

“Hier,” zei Barry. Hij hurkte neer en wees naar de grond.
Twee ondiepe groeven liepen naast elkaar, parallel.

“Dat zijn geen dieren sporen,” zei hij. “Te recht. Te gelijkmatig.”

“Fiets,” zei Jimmy.

Barry schudde zijn hoofd. “Dan zag je bandenpatroon. Dit is glad.”

“Alsof iets zwaars is voortgetrokken,” zei Otto.

Willem Jan Wouter stond al met zijn neus bijna op de grond. Zijn stem kwam aarzelend. “D-d-dit lijkt op een k-karrespoor.”

“Een wat,” vroeg Tino.

“Een oud spoor,” zei Willem Jan Wouter. “Van karren die turf vervoerden. Ze liepen vaak langs vaste routes. Soms zie je ze nog, zelfs als niemand ze meer gebruikt.”

Jimmy keek naar het pad, toen naar de bosrand. “Dus iemand slaapt hier ’s nachts dingen alsof we in de middeleeuwen zitten.”

“Of iemand wil dat het zo lijkt,” zei Barry.

Ze volgden het spoor voorzichtig. Het liep niet recht. Het boog iets af, alsof het iets vermeed. Of juist ergens omheen wilde.

Na een meter of twintig stuitten ze op iets dat iedereen tegelijk stil liet vallen.

Een houten paal.

Hij stak scheef uit de grond. Niet hoog. Niet netjes. De bovenkant was zwartgeblakerd, alsof iemand er vuur bij had gehouden. Geen vlammen. Geen as. Alleen een donkere rand en een geur die Henk meteen herkende.

“Dat ruikt verbrand,” zei hij.

“Maar niet oud,” zei Barry. “Nog niet helemaal weg.”

“Dat is niet handig,” zei Tino zacht.

Otto liep eromheen. “Dit is geen gewoon paaltje,” zei hij. “Dit is een grenspaal.”

Willem Jan Wouter knikte heftig. “Ja. D-d-die markeerden k-kavels. L-landgrenzen.”

Jimmy keek om zich heen. “En waarom staat die hier zo half?”
“Misschien stond hij ergens anders,” zei Barry. “En is hij verplaatst.”

Op dat moment ging een deur open.

Aan de rand van het veld stond een boerderij. Ze hadden die eerder gezien, maar nu kwam er een man naar buiten. Groot. Breed. Met handen die eruitzagen alsof ze meer gewend waren aan touwen dan aan papier.

“Jullie daar,” riep hij. “Wat doen jullie bij die paal.”

De toon was geen vraag. Het was een waarschuwing.

Otto stapte iets naar voren. “We wandelen,” zei hij. “We zagen het spoor.”

De man kneep zijn ogen samen. “Dat is privéterrein.”

“Er staat geen bord,” zei Jimmy.

De man keek hem strak aan. “Nu wel,” zei hij.

Barry merkte iets op. De laarzen van de man waren nat. Niet modderig. Nat. Alsof hij net bij water was geweest.

“Dat paaltje stond hier niet,” zei Henk, voordat hij er erg in had.
De man verstijfde. Een fractie van een seconde. Maar genoeg.

“Blijf weg van dingen die je niet begrijpt,” zei hij. “Dit gebied is geen speelplaats.”

Hij draaide zich om en liep terug naar de boerderij.

De deur sloeg dicht.

“Hij weet iets,” zei Barry meteen.

“Of hij wil dat wij dat denken,” zei Otto.

“Of allebei,” zei Jimmy.

Ze liepen terug richting camping. Het karrespoor verdween langzaam in het gras, alsof het daar geen aandacht meer voor wilde.

Bij het infobord pakte Willem Jan Wouter zijn notitieboek. Hij tekende snel. De paal. De bocht van het spoor. De boerderij.

“Op de kaart klopt dit niet,” zei hij.

“Hoe bedoel je,” vroeg Otto.

“Volgens de oude kaarten lopen hier g-g-g-grenzen, maar niet zo. Deze paal hoort verderop.”

Barry keek op. “Dus iemand verplaatst grenzen.”

“Of hij doet alsof,” zei Henk.

Die middag probeerden ze normaal te doen. Ze speelden voetbal. Jimmy miste elk schot. Tino viel twee keer. Niemand lachte hard.

Tegen het einde van de middag begon de lucht te veranderen. Niet donker. Maar gespannen. Alsof alles net iets te scherp werd.

Barry liep opnieuw naar het spoor. Alleen. Niet ver. Maar genoeg.

Henk volgde hem. “Niet alleen,” zei hij.

Barry knikte. “Goed.”

Daar hoorden ze het.

Tik.

Een korte pauze.

Tik.

Metaal op hout.

Niet dichtbij. Niet ver weg.

“Dat komt van daar,” fluisterde Barry. Hij wees richting de bosrand. Henk voelde zijn hartslag versnellen. “Dat is geen dier.”
“Dat is werk,” zei Barry. “Iemand is bezig.”

Ze bleven staan tot het geluid stopte.

Toen ze terugliepen naar de tent, voelde Henk iets knellen in zijn borst. Het was geen angst. Het was het gevoel dat je iets ziet wat je eigenlijk niet had mogen zien.

Die avond zat de zon laag. De schaduwen werden lang. De bosrand kroop dichterbij.

Otto keek naar de plek waar de paal stond. “Morgen,” zei hij. “Morgen gaan we uitzoeken waarom iemand hier grenzen verlegt.”

“En wie,” zei Barry.

“En waarom ’s nachts,” zei Henk.

Jimmy ging op zijn stoel zitten en keek de heide in. “Ik weet niet wat dit is,” zei hij. “Maar het voelt niet als vakantie.”

Niemand sprak hem tegen.

En ergens, net voorbij de bomen, verscheen heel even een klein lichtpuntje. Niet fel. Niet bewegend.

Alsof het luisterde.

4. de Vuurmannen van de Pannenhoeft

De ochtend begon met mist. Geen dikke, alles-verzwelgende mist, maar een dunne sluier die de camping net genoeg vervaagde om alles ouder te laten lijken dan het was. De bomen aan de rand van het terrein stonden er stil bij, alsof ze wachtten.

Otto was al aangekleed toen Jimmy zijn hoofd uit de tent stak. “Waarom voelt deze camping alsof hij iets weet wat wij nog niet weten?” mompelde hij.

“Omdat jij normaal gesproken niet nadenkt voor tien uur,” zei Otto.

Henk kwam naar buiten en bleef meteen staan. Zijn blik ging automatisch naar de bosrand. De plek waar gisteren het karrespoor begon. Waar de paal stond.

Barry merkte het. “Je hoort weer te zoeken,” zei hij zacht.

“Ik luister,” antwoordde Henk. “Dat is iets anders.”

Ze ontbeten snel. Otto's ouders zaten een stukje verderop met koffie en folders, verdiept in wandelroutes. De zes zaten dicht bij elkaar dan normaal.

“We moeten vandaag met iemand praten die weet hoe dit gebied écht in elkaar zit,” zei Otto. “Geen folders. Geen verhalen voor toeristen.”

“De beheerder,” zei Barry. “Of die landmeter die onderaan het bord stond.”

“Verhoeven,” zei Willem Jan Wouter. “Dat stond er heel klein. Alsof ze hopen dat niemand het leest.”

Jimmy knikte. “Dat zijn altijd de beste namen.”

Bij de receptie stond Janneke, de vrouw van gisteren. Ze keek op toen ze de groep zag aankomen.

“Jullie weer,” zei ze. “Alles goed?”

Otto wees richting de bosrand. “We hadden een vraag over die kaart. Vooral over de grenspalen.”

Janneke verstijfde net een fractie te lang. “Wat voor vraag?”

“Er staat een paal die zwartgeblakerd is,” zei Henk. “Dat lijkt ons niet normaal.”

Janneke haalde langzaam adem. “Dat hoort het ook niet te zijn,” zei ze. “Ik zal Verhoeven bellen. Hij zou deze week toch langskomen.”

“Wanneer,” vroeg Barry.

“Waarschijnlijk vanmiddag,” zei Janneke. “Tot die tijd: blijf alsjeblieft op de paden.”

Dat zei ze niet streng. Dat maakte het erger.

Ze probeerden de ochtend normaal door te komen. Fietsen, een ijsje halen, Jimmy die zijn ijs binnen tien seconden liet vallen.

“Dat is niet handig,” zei Tino automatisch.

Maar niemand lachte echt.

Tegen het einde van de middag kwam er een man het terrein op lopen. Mager, veldjas, oude tas vol papieren. Hij liep alsof hij exact wist waar hij zijn voeten neerzette.

“Dat is hem,” zei Barry.

Verhoeven stelde zich kort voor. Zijn handdruk was stevig, zijn blik scherp.

“Jullie hebben een paal gezien die niet klopt,” zei hij zonder omwegen.

Ze namen hem mee naar de bosrand. Verhoeven keek nauwelijks om zich heen. Zijn ogen zaten op de grond. Op lijnen die zij niet zagen.

Bij het karrespoor hurkte hij. “Dit is oud,” zei hij. “Maar hier is iets nieuws doorheen gegaan.”

Bij de paal bleef hij staan. Hij raakte het hout niet aan. Hij rook eraan.

“Recent,” zei hij. “Geen bliksem. Geen oude brand.”

“Kan iemand dat expres doen,” vroeg Tino.

“Vuur verbergt sporen,” zei Verhoeven. “En sporen zijn verraderlijk als je grenzen verplaatst.”

“Dus de grens klopt niet,” zei Barry.

Verhoeven keek naar de heide. Naar een donkere vorm verderop. Een schuur.

“Niet zoals hij hoort,” zei hij. “En iemand wil dat zo houden.”

Terug op de camping probeerden ze zich groot te houden. Spelletjes, praten, doen alsof alles normaal was. Maar niemand keek nog onbezorgd.

Tegen de avond kwam Verhoeven terug bij Otto's vader. Ze spraken zacht, maar één zin bleef hangen.

“Vijf palen,” zei Verhoeven. “Vijf die niet meer op hun originele plek staan.”

Dat was geen toeval.

Het werd donker. Niet plotseling, maar langzaam genoeg om het spannend te maken. De camping veranderde in een eiland van lampjes.

De zes zaten laag bij de heg, net buiten het zicht van de andere kampeerders.

Toen ging het eerste licht aan.

Laag bij de grond. Oranje. Stil.

“Daar,” fluisterde Henk.

Even later verscheen een tweede licht. En toen een derde.

Niet willekeurig. In een patroon.

“Dat is een lijn,” fluisterde Willem Jan Wouter. “Geen vuur. Een grens.”

Jimmy slikte. “Dus iemand tekent ’s nachts met licht.”

Het tikken klonk weer.

Metaal op hout.

Niet dichtbij. Maar duidelijk.

Otto voelde zijn hartslag in zijn keel. “Dit bevestigt alles,” zei hij. “Iemand gebruikt de verhalen om te verbergen wat hij echt doet.”

Ze bleven zitten tot de lichtjes één voor één doofden.

Niemand zei iets.

Want iedereen wist hetzelfde.

Dit was geen toeval meer.
Dit was voorbereiding.

En wat er ook gebeurde, het zou niet stoppen zolang niemand de lijn durfde te doorbreken.

5. de Man die Niet Op de Kaart Stond

De ochtend begon te normaal. Dat was het probleem. De zon scheen, kinderen fietsten over de camping en ergens klonk een radio met een opgewekt deuntje. Het voelde verkeerd, alsof de nacht niets had achtergelaten terwijl iedereen wist dat dat niet klopte.

Henk stond bij het hek en keek naar de heide. Geen licht. Geen rook. Geen spoor van wat ze hadden gezien. Dat maakte het niet minder echt. Dat maakte het erger.

“Alsof het zich verstopt,” zei hij.

Barry kwam naast hem staan. “Of alsof het wacht.”

Jimmy rekte zich uit. “Kunnen we het wachten dan afzeggen? Ik heb liever een schema.”

Niemand lachte.

Otto haalde zijn notitieboek tevoorschijn. “We weten drie dingen,” zei hij. “Er zijn palen verplaatst. Er is ’s nachts licht gebruikt. En iemand werkt volgens een plan.”

“En die iemand wil niet gezien worden,” vulde Barry aan.

“Dan moeten we kijken wie wél altijd in de buurt is,” zei Otto.

Ze begonnen bij de plekken waar volwassenen kwamen die meer wisten dan ze lieten merken. De receptie. De beheerder. De wandelroutes. Mensen die uitleg gaven.

Bij het infobord stond een man te praten met een gezin. Donkere jas. Net te netjes voor een wandeling. Zijn stem klonk vriendelijk, maar zijn ogen bleven steeds even hangen op de heide.

“Die,” fluisterde Willem Jan Wouter. “Die stond gisteravond ook bij het pad.”

“Die man,” zei Henk, “die staat nergens op.”

Ze wachtten tot het gezin wegliep. De man draaide zich om en glimlachte.

“Interessant gebied, hè,” zei hij. “Vol verhalen.”

“U werkt hier,” zei Otto.

“Niet officieel,” antwoordde de man. “Ik help soms. Met uitleg. Met geschiedenis.”

“Hoe heet u,” vroeg Barry.

De man aarzelde net iets te lang. “Van der Laar.”

Jimmy trok een wenkbrauw op. “Dat klinkt alsof u in een boek hoort.”

Van der Laar lachte. “Verhalen zijn belangrijk,” zei hij. “Ze houden mensen op afstand.”

“Van wat,” vroeg Henk.

Van der Laar keek naar de heide. “Van plekken waar ze niet moeten zijn.”

Die middag volgden ze hem op afstand. Niet opvallend. Niet dicht. Van der Laar liep routes die logisch leken, maar net iets te vaak langs dezelfde punten. Langs het karrespoor. Langs de rand van het ven. Langs de schuur in de verte.

“Hij controleert,” zei Barry. “Niet vertelt.”

Bij de schuur bleef Van der Laar even staan. Hij keek om zich heen. Hij ging niet naar binnen. Hij tikte alleen tegen de deurpost. Twee keer.

“Signaal,” fluisterde Henk.

Ze doken weg toen hij zich omdraaide. Zijn blik ging langs de struiken. Hij zag hen niet. Maar hij keek alsof hij wist dat er iemand keek.

Tegen de avond gingen ze terug naar de tent. Otto's ouders waren bezig met koken. Het gewone leven duwde zich weer naar voren.

“Niet nu,” zei Otto zacht. “Vanavond gebeurt er iets.”

“Dat zeg je al de hele dag,” zei Jimmy.

“En elke keer klopt het,” zei Barry.

Toen de zon zakte, veranderde de lucht opnieuw. Geen wolken. Geen wind. Maar spanning.

Ze zaten laag bij het hek toen het eerste licht verscheen. Niet bij de schuur. Niet bij het ven. Maar ertussenin.

“Dat hoort niet,” fluisterde Willem Jan Wouter. “Dat is geen oude lijn.”

“Dat is nieuw,” zei Otto.

En toen zagen ze hem.

De man met de laarzen.

Hij kwam uit de richting van de boerderij. In zijn hand iets langwerpigs. Metaal. Geen zaklamp.

“Dat is geen gereedschap,” zei Barry. “Dat is een brandhaak.”

De man stopte bij het lichtpunt. Hij boog. Tikte. Het licht verschoof. Niet doofde. Verschoof.

“Hij tekent,” fluisterde Henk. “Hij verplaatst de lijn.”

Van der Laar stond verderop. Hij keek toe. Hij deed niets.

Jimmy voelde zijn keel droog worden. “Dus dit is geen sage,” zei hij. “Dit is samenwerking.”

Ze trokken zich terug. Niet rennend. Niet opvallend. Maar met het gevoel dat ze iets hadden gezien wat niet voor hen bedoeld was.

In de tent bleef het lang stil.

Otto verbrak het. “We weten nu wie erbij hoort.”

“Maar niet waarom,” zei Barry.

“En niet hoe ver het gaat,” zei Henk.

Buiten ging het laatste licht uit. Niet plotseling. Bewust.

Alsof iemand klaar was voor vandaag.

Otto keek naar de heide. “Morgen,” zei hij. “Morgen gaan we dichterbij.”

Jimmy trok zijn slaapzak over zijn hoofd. “Prima,” mompelde hij. “Maar als ik morgen doodga, wil ik dat iemand mijn snacks erft.”

Niemand antwoordde.

Want iedereen wist: dit was pas het begin.

6. de Schuur die Niet Bestond

De schuur stond nergens op de kaart.

Dat was het eerste wat Willem Jan Wouter zei toen hij zijn schrift opensloeg. Ze zaten aan de picknicktafel, de ochtendzon laag tussen de bomen. De camping was wakker, maar de zes zaten in hun eigen bubbel.

“Niet op de toeristenkaart,” zei hij. “Niet op de historische kaart. En ook niet op de luchtfoto van tien jaar geleden.”

“Maar hij staat er wel,” zei Jimmy. “Ik ben er vrij zeker van dat ik hem niet verzin.”

Otto keek richting de heide. De donkere vorm van de schuur was net zichtbaar tussen struiken en lage bomen. Te netjes om oud te zijn. Te oud om nieuw te zijn.

“Dat betekent dat hij bewust buiten beeld wordt gehouden,” zei Barry. “Of bewust vergeten.”

“Dat is niet handig,” zei Tino.

Ze wachtten tot Otto's ouders vertrokken. Fietsen. Terrasje. Tijd genoeg. Toen stonden ze op.

“Geen heldendaden,” zei Otto. “Kijken. Luisteren. Niets aanraken.”

“En rennen als het misgaat,” zei Jimmy.

Ze liepen via het karrespoor. Overdag zag alles er minder dreigend uit, maar de stilte bleef. Geen vogels. Geen wind.

Bij de rand van het struikgewas bleven ze laag. De schuur lag tien meter verderop. Van dichtbij zag hij er slechter uit dan verwacht. Gespleten planken. Een oud slot. Maar de ketting glom.

“Dat ding is niet oud,” fluisterde Henk.

Otto knikte. “Iemand onderhoudt dit.”

Ze luisterden. Geen stemmen. Geen beweging.

“Nu of nooit,” zei Barry.

Aan de achterkant vonden ze het raam. Half dichtgetimmerd. Eén plank zat los.

Barry keek. Zijn gezicht veranderde meteen.

“Hij werkt hier,” fluisterde hij. “Niet af en toe. Dit is een werkplek.”

Otto kwam naast hem staan. Ze wisselden snel van plek. Wat ze zagen, maakte niemand rustig.

Een grote tafel. Haken aan de muur. Een metalen constructie. En kaarten. Meerdere.

“Dat zijn kavelkaarten,” zei Willem Jan Wouter. “Maar... aangepast.”

“Valse lijnen,” zei Barry. “Andere grenzen.”

Henk wees naar een luchtfoto. “En dat is het ven.”

Op de kaart stond een pijl. En een woord dat niemand prettig vond.

Ontwatering.

Jimmy slikte. “Dat klinkt alsof iemand de natuur wil leeg laten lopen.”

“Of onbruikbaar wil maken,” zei Otto. “Dan kijkt niemand meer.”

Ze trokken zich terug naar de deur.

“We hebben bewijs nodig,” zei Barry. “Niet alleen verhalen.”

Otto haalde zijn telefoon tevoorschijn. “Door de kier.”

Hij maakte foto’s. Snel. Zonder flits.

“Niet te veel,” fluisterde Henk.

Otto knikte. Nog één foto. Nog één.

Toen hoorden ze het.

Metaal.

De ketting.

Niet voor hen.

Aan de andere kant.

“Hij komt,” fluisterde Henk.

Ze doken weg in de struiken. Hun adem klonk te hard in hun oren.

Een man liep het pad op. Laarzen. Rustig. Zeker. In zijn hand een brandhaak. In de andere een zware tas.

Hij floot niet. Hij zong niet. Hij werkte.

Hij ging de schuur in.

De deur bleef op een kier.

“Dit is fout,” fluisterde Jimmy.

“Dit is onze kans,” zei Otto.

Toen gebeurde het ondenkbare.

Een tweede persoon verscheen.

Van der Laar.

Hij bleef staan. Hij keek. Hij zei niets.

“Ze kennen elkaar,” fluisterde Barry.

De stemmen kwamen gedempt uit de schuur.

“Hoe ver zijn we,” vroeg Van der Laar.

“Bijna klaar,” zei de man. “Nog een paar nachten.”

“En die jongens,” zei Van der Laar.

De man lachte kort. “Bang is genoeg.”

Otto voelde de telefoon zwaar in zijn zak.

Ze trokken zich terug. Langzaam. Ademloos. Pas toen het bos dichterbij werd, durfde iemand te spreken.

“Dit is geen spel,” zei Henk.

“Dat was het nooit,” zei Barry.

Terug in de tent bekeken ze de foto's.

De kaarten. De bedragen. De lijnen.

“Dit is groter dan ons,” zei Jimmy zacht. Otto knikte. “Maar het stopt niet vanzelf.” Buiten viel de avond. De heide werd donker.

En ergens, bij de schuur die niet bestond, ging opnieuw een licht aan.

7. de Nacht dat de Heide Ademde

De foto's lagen op de grond van de tent. Otto had ze één voor één groter gezet op zijn telefoon. De lijnen. De ontwateringsprojecten. De verschoven kavels. De schuur.

Maar het waren niet de kaarten die het meest indruk maakten.

Het was de stem van Van der Laar.

En die jongens?

Bang is genoeg.

“Hij bedoelde ons,” zei Barry. “Niet iemand anders. Wij zijn de hinder.”

Jimmy veegde met zijn mouw langs zijn voorhoofd. “Ik hoopte nog dat hij het over andere jongens had. Bijvoorbeeld een stel irritante scouts of een voetbalteam dat te hard zingt.”

“Nee,” zei Henk. “Wij dus.”

Otto pakte een van de foto's. Hij hield hem tegen het tentdoek waar het licht doorheen viel. “Hij zei ‘nog een paar nachten’,” zei Otto. “Dat betekent dat ze haast hebben. En dat ze vanavond weer gaan.”

Barry knikte. “Na gisteren twijfel ik niet meer. Ze verleggen een grens die niemand mag zien.”

Tino stak zijn hand op. “Wat gebeurt er als die grens verlegd is,” vroeg hij. “Is het dan klaar?”

“Dan is het te laat,” zei Barry. “Dan ligt er een nieuwe kaart. Een valse. Een officiële. Dan is het alsof het altijd zo was.”

Jimmy keek naar de foto's. “En niemand gelooft zes kinderen met een zaklamp en een badmintonset.”

“Precies,” zei Otto. “Dus wij moeten ze vóór zijn.”

Toen de zon zakte, stapelde de spanning zich op in hun borst. De camping werd rustiger. Kinderen verdwenen in tenten. Barbecues gingen uit. Overal gingen kleine lampjes aan.

Het voelde alsof de wereld zichzelf klaar maakte voor iets.

Otto keek naar de vijf anderen. “We blijven bij elkaar. Geen splitsen. Geen solo-acties.”

Jimmy stak zijn hand op. “Mag ik één ding zeggen voordat we beginnen?”

“Wat,” vroeg Otto.

“Als ik verdwijn, erft Willem Jan Wouter mijn zak snoep. En Tino niet, want die eet het in één keer op.”

“Ik eet het niet in één keer op,” zei Tino.

“Jawel,” zeiden de anderen tegelijk.

Ze gingen op pad. Hetzelfde pad als de afgelopen avonden, maar deze keer voelde het anders. De heide was donkerder. De lucht kouder. De stilte dikker.

Bij de rand van de camping bleven ze laag. De struiken gaven precies genoeg dekking.

“Daar,” fluisterde Henk.

Het eerste licht ging aan.

Maar niet op dezelfde plek als de afgelopen nacht. Dit keer stond het verderop. Dieper in de heide. Dichter bij het ven.

Een tweede licht werd aangestoken. En daarna een derde.

“Ze verplaatsen het patroon,” zei Willem Jan Wouter met gedempte stem. “Ze trekken de lijn door. Richting het water.”

Barry keek scherp. “Dan is de ontwatering daar. Ze willen het ven leegmaken zonder dat iemand het doorheeft.”

“Maar hoe,” fluisterde Tino. “Je kunt toch niet stiekem een meertje leeg laten lopen.”

“Jawel,” zei Barry. “Als je weet waar de oude afvoer zit.”

Jimmy keek hem aan. “Het klinkt alsof jij al eens een ven hebt leeggetrokken.”

Barry zuchtte. “Documentaires, Jimmy. Ik kijk documentaires.”

Ze volgden de lichtjes in een brede boog. Niet recht ernaartoe, maar via de schaduwen. De heide kraakte licht onder hun schoenen. Het rook naar zand en oud water.

Bij de rand van het ven bleven ze staan.

Vanuit hun positie zagen ze twee silhouetten.

Van der Laar.

En de man met de laarzen.

Ze stonden voorovergebogen bij een houten constructie. Een systeem van palen en kisten. Oude techniek, maar nog altijd effectief.

“Dat is een sluis,” fluisterde Barry. “Of een soort klep. Voor turfvelten. Daarmee kun je water weg laten lopen.”

Ze zagen hoe de man iets in de grond duwde. Een lange metalen staaf. Hij sloeg. Tik. Tik. Tik.

De grond trilde licht.

De lucht rook naar oud moeras.

“Ze zijn hem aan het openen,” fluisterde Barry. “Ze laten het ven leeglopen.”

“Waarom in het donker,” vroeg Tino.

“Zodat niemand hoort dat het water weggaat,” zei Henk.

“Maar dat hoor je toch altijd,” zei Jimmy.

“Niet als de natuur het opslurpt,” zei Barry.

Ze kropen dichterbij. Niet tot de rand. Maar tot een punt waar ze genoeg konden zien zonder gezien te worden.

Van der Laar wees naar een kaart op een kist. “Als dit lukt,” zei hij, “kunnen we het hele stuk tot aan de bosrand claimen.”

“Niemand mist het ven,” zei de man met de laarzen. “Het is toch al half droog.”

“En kinderen komen hier toch niet.”

Otto voelde hoe zijn hart bonsde. Hij keek naar Henk. Die schudde nauwelijks merkbaar zijn hoofd.

Niet nu.

Ze moesten weten wat er daarna zou gebeuren.

“En morgenochtend zetten we de nieuwe palen,” zei Van der Laar. “Dan staat alles op papier.”

Barry's stem trilde van boosheid. "Ze willen het land gewoon inpikken," fluisterde hij. "Voor geld. Voor macht. Voor zichzelf."

Jimmy kneep in zijn schouder. "We gaan ze stoppen. Maar niet nu. Nog niet."

Toen gebeurde het.

Een geluid dat niet hoorde bij de natuur. Geen tik. Geen stap.

Een plons.

Klein.

Net genoeg om de mannen te laten verstijven.

Van der Laar keek om zich heen. "Hoorde je dat."

"Waarschijnlijk een dier," zei de man.

Maar hij keek toch het ven in.

De jongens deinsden instinctief achteruit. Ze waren niet ontdekt. Het ven zelf had geluid gemaakt. Alsof het reageerde op wat er gebeurde.

Alsof het wakker werd.

De man met de laarzen hurkte voorover. "Nog even," zei hij. "Dan gaat alles sneller."

Hij sloeg opnieuw.

Tik.

Tik.

Tik.

De grond gaf mee.

Een zachte zuiging.

Het water trok weg.

Henk voelde het in zijn buik. “Het ven ademt,” fluisterde hij. “En het vindt dit niet goed.”

Ze trokken zich terug. Langzaam. Met bonzende harten. Pas toen ze weer bij de camping waren, durfde iemand iets te zeggen.

“Dit is fout,” zei Barry.

“Nee,” zei Jimmy. “Dit is misdaad.”

Otto keek naar de foto’s op zijn telefoon. “We gaan dit niet laten gebeuren,” zei hij. “Niet vannacht. Niet morgen.”

“Maar ze zetten morgen de palen,” zei Tino. “Dat zeiden ze.”

“Dan moeten wij hen vóór zijn,” zei Otto. “Morgen bij het ven. Overdag. Voor iedereen te zien.”

Barry keek hem aan. “En wat als ze ons tegenhouden.”

Otto haalde diep adem. “Dan mislukken ze.”

Het was niet stoer gezegd. Niet dapper. Niet heroïsch.

Het was de waarheid.

En dat maakte het de gevaarlijkste zin van de dag.

8. de Zwarte Schuur

De dag begon alsof alles normaal was: zon, geroezemoes op de camping, de geur van brood uit de tent. Maar onder dat gewone voelde het alsof iemand onzichtbaar met een liniaal langs hun route van de afgelopen dagen streek. Alsof er een patroon was dat zij nog niet begrepen. Otto at zijn boterham zonder smaak. “We kunnen zo niet blijven hangen,” mompelde hij. “We kijken, we praten, maar intussen gaat die vent gewoon door.” Jimmy telde de “verdachten”: de boer, de beheerder, Van der Laar, de man met de haak. Barry zei wat iedereen voelde: “Degene die ons vannacht liet weten dat hij wéét dat wij kijken.”

Henk’s stem trilde nauwelijks hoorbaar. “Hij probeert ons weg te jagen.”

“Of ergens naartoe te lokken,” zei Willem Jan Wouter. “Zoals die schuur.”

Tino gooide brood naar een mus. “We moeten naar binnen. Vandaag.” “Overdag,” zei Otto. “Alleen dan.”

Die middag vertrokken Otto’s ouders naar het dorp voor koffie. Zodra ze uit het zicht waren, stond Otto op en fluisterde één woord: “Nu.” Ze liepen langs de bosrand, het karrespoor op. De lucht was helder, maar boven de schuur hing diezelfde troebele waas als gisteravond. Ze kropen achter struiken. De schuur lag tien meter voor hen. Van dichtbij zag hij er slechter uit dan ooit. Hout gescheurd. Slot verroest. Maar de ketting glom nieuw. Otto luisterde. Stilte. Geen beweging. Barry en Tino slopen naar de achterkant. Daar vonden ze een halfdicht raam. Een plank stak scheef. Ze trokken hem op en Barry keek door de opening naar binnen.

Toen zagen ze wat niemand had verwacht: een tafel, ijzeren haken aan de muur, bundels stro, een metalen frame met gaatjes. Alsof hier iets gemaakt werd. Of getest. Of verbrand. En dan die kaarten. Aan de muur hingen minstens vier grote kaarten. Rode lijnen, zwarte lijnen, en een luchtfoto waarop iemand nieuwe vakken had getekend. Bij één vak

stond een bedrag. Bij een ander een datum. Alsof iemand de heide had verdeeld alsof het koopgrond was.

Ze kropen terug. Otto maakte foto's door een kier tussen twee planken. De beelden waren korrelig, maar duidelijk genoeg: grenzen die niet klopten, kavels die niet bestonden, bedragen die niet thuishoorden op natuurground.

“Hij verkoopt het gebied,” zei Otto. “Of probeert het te laten lijken alsof het verkocht is.”

“En die brandjes leiden iedereen af,” zei Jimmy.

Toen hoorde Henk iets. Een klik. Een ketting. Maar niet van hen. De andere kant op.

“Hij komt,” fluisterde hij.

Ze doken achter struiken. De man met de haak kwam het pad op. Zijn laarzen waren dezelfde als in het zand. Hij droeg de brandhaak en een zware tas. Hij opende de ketting, schoof het slot opzij en ging de schuur binnen. De deur bleef een kier.

Otto fluisterde: “Dit is onze kans.”

Jimmy siste: “Onze kans om dood te gaan.”

Maar voordat iemand iets kon doen, verscheen iemand anders tussen de bomen: Van der Laar. Met een map onder zijn arm. Hij liep niet naar de schuur, maar bleef halverwege staan — alsof hij wist dat iemand hem bekeek.

Toen sprak de man in de schuur: “Je bent vroeg.”

Van der Laar antwoordde: “Jij bent laat.”

Ze praatten zacht, maar elke zin kwam tot de jongens. Het ging over kavels. Over valse grenzen. Over nog “een paar nachten”. En: “Die jongens weten meer dan je denkt.”

Henk's adem stakte. Ze waren ontdekt, zelfs zonder gezien te worden.

Toen Otto zacht tikte — één, twee, drie — kropen ze weg. Dieper het bos in. Weg van de schuur. Weg van de stemmen.

Henk fluisterde: “Van der Laar zit er dus in.”

“Of hij doet alsof,” zei Otto. “Maar hij weet te veel.”

Ze kwamen terug op de camping, vies van zand en takken. Otto bekeek opnieuw de foto's: kaarten, lijnen, bedragen, “ontwatering”. Het werd steeds duidelijker: dit was geen spel. Geen sage. Geen verhaal. Dit was een plan. Een illegaal plan. En zij zaten er middenin.

“Dit is geen spookverhaal,” zei Otto. “Dit is echt.”

“En ze weten dat wij het weten,” fluisterde Henk.

Die avond, net toen de duisternis viel, zag Henk het eerste lichtje op de heide aangaan. Niet fel. Niet dansend.

Gewoon... aanwezig.

Alsof iemand zei: *Ik ben nog niet klaar.*

9. het Ven Dat Niet Slapen Wil

De nacht viel sneller dan normaal, alsof de zon zelf haast had om weg te gaan. In de tent zat iedereen dicht bij elkaar. Het zwakke licht van de zaklamp maakte schaduwen die te veel leken op dingen uit de verhalen van gisteren. Otto scrollde door de foto's van de kaarten uit de schuur en zei het hardop: "Hij gaat vanavond iets doen. Ik voel het." Barry knikte meteen. Niemand protesteerde. Het ven was geen plek meer om te negeren. Het was iets dat zich roerde.

Jimmy wilde grappen maken maar zijn stem klonk hol. "We gaan toch niet in het donker dat ven opzoeken, toch?"

"Niet erin," zei Otto. "Alleen kijken. We moeten weten wat hij doet."

"En we blijven bij elkaar," zei Barry.

"Altijd," zei Henk. En die ene zin gaf net genoeg moed.

Ze verlieten de camping zonder licht, geleid door het zilveren streepje maan achter de wolken. De heide lag als een donkere vlakte voor hen. Bij de bosrand stopten ze. Over de heide verspreid brandden kleine oranje puntjes, stilstaande lichtjes die niet bewogen. Niet knipperden. Niet leefden. Ze stonden alsof iemand ze precies had neergezet in een patroon dat alleen hij begreep.

"Hij is al bezig," fluisterde Henk.

"Of ze zijn met meer," zei Jimmy zacht.

Ze slopen omlaag achter een rij lage struiken. Het ven lag donker en spiegelend, alsof het wachtte. Toen zagen ze hem: de man met de laarzen, de brandhaak, de zware tas. Hij stond gebogen bij de rand van het water. Naast hem lag een rol nat touw. Uit de tas stak een metalen cilinder. Hij haalde een grote steen weg en eronder lag een oude houten kavelpaal, zwart van leeftijd, verstopt alsof hij er nooit had mogen liggen. Hij verplaatste hem met routine, alsof dit niet de eerste keer was.

"Hij verschuift de grens," fluisterde Willem Jan Wouter. "Tot in het ven."

“Maar dat mag niet,” zei Henk.
“Dat interesseert hem niet,” zei Barry.

Toen klonk er een stem uit de schaduw. Van der Laar stapte uit een berkenbosje, zijn houding gespannen. Hij zei geen hallo, geen waarschuwing. Alleen: “Dat was niet de afspraak.”

De man draaide zich half om. “Het moet vanavond,” zei hij. “Voor anderen het zien.”

“Het ven is beschermd gebied,” zei Van der Laar.
“Als ze niet kijken, blijft het van mij,” zei de man.

Het ven rimpelde alsof het mee wilde luisteren.

De jongens bleven laag. Elke zin trok de lucht strakker. De cilinder in de hand van de man glansde zwak in het maanlicht. Hij trok een metalen pin eruit. Otto's hart sloeg één keer te hard.

“Als hij dat in het water gooit,” fluisterde Barry, “dan verandert er iets in de chemie. Dan gaat het ven zakken. Hard.”

De man slingerde de cilinder richting het water. Hij raakte de rand. Een sissend geluid begon onmiddellijk. Witte slierten schuim kwamen omhoog. Het water begon te kolken alsof er van onderuit iets opstond dat daar al eeuwen lag.

“Hij ontwaterd het,” zei Barry. “Hij laat het ven leeglopen.”
“Hij wekt iets,” fluisterde Henk. “Ik zag die vorm eerder. De eerste nacht al.”

Van der Laar stapte achteruit. “Dit is niet wat we afgesproken hadden. Dit is te veel.”

“Te laat,” zei de man.

Het water spuwde licht. Eerst klein. Toen groter. Een onnatuurlijk, wit licht dat geen vlam was. Geen lamp. Iets dat aan vormen dacht en ze meteen weer verloor. Een schouder, een hoofd, dan niets. De man deinsde terug en gromde: “Dit hoorde niet.”

“Je hebt iets ouds wakker gemaakt,” zei Van der Laar met een stem die voor het eerst niet bedachtzaam klonk, maar bang.

Toen pakte de man een tweede cilinder uit zijn tas.

Otto fluisterde: “We moeten iets doen.”

Jimmy hapte naar lucht. “Wat? Willen we dood?”

“Dan moeten we slim zijn,” zei Barry.

Tino zag als eerste de oplossing: een zware tak aan de zijkant van het ven.

“Wij gaan,” fluisterde Otto. “Jimmy, Tino — die tak. Snel.”

Ze slopen weg, laag bij de grond. De man hief de tweede cilinder. Van der Laar hief zijn handen. “Als je dat doet, komt het hele ven omhoog!”

“Perfect,” zei de man.

Op dat moment stapten Otto en de anderen uit de schaduw. Zes silhouetten recht tegenover hem.

De man verstijfde. “Altijd jullie...”

Hij zette een stap. Te groot. Te dreigend.

Toen sloegen Tino en Jimmy met de lange tak tegen de tas. De tas vloog om en rolde in een poeltje water. “Dat haal je er niet meer uit,” zei Barry.

De man vloekte en draaide zich om. De cilinder gleed uit zijn hand en rolde richting het ven.

“Niet!” riep Van der Laar.

De cilinder plonsde. Het schuimen werd tien keer zo heftig. Het ven reageerde alsof er een ademhaling onder zat — als een borstkas die opbolt.

“Rennen!” schreeuwde Otto.

Ze renden. De rook sloeg over de heide. Het water spatte metershoog. Een lichtflits sneed door de lucht. Achter hen klonk geschreeuw. Wie het was, wisten ze niet. Misschien allebei. Misschien niemand.

Ze bereikten de rand van de camping, happend naar adem. Het ven lag achter hen als een donker gat dat net had laten zien dat het niet sliep. Jimmy leunde tegen een boom. “Waar zijn ze?” fluisterde hij.

Barry keek naar de heide. “Niet hier.”

Otto voelde de grond nog naschokken. “Het ven heeft iets losgemaakt,” zei hij. “En dat gaat niet vanzelf terug.”

Die nacht liet de heide geen enkel lichtje meer zien. Maar ergens, ver weg, klonk een enkel zacht borrelen. Alsof het ven zelf droomde van wat er net was begonnen.

10. de Lijn die Niet Bestaat

De ochtend na het ven voelde niet als een nieuwe dag. Het was licht, er waren vogels, er was koffiegeur op de camping, maar alles leek één toon lager te staan. Alsof iemand de wereld iets had gedempt. In de tent zaten De Zes van Delft dicht bij elkaar. Otto hield zijn telefoon vast, maar scrolde niet. De beelden zaten al in zijn hoofd.

Jimmy was de eerste die sprak. “Oké,” zei hij zacht. “Ik stem voor een vakantie zonder water, zonder lichtjes en zonder mannen met metalen hobby’s.”

Niemand lachte hard. Maar Otto’s mondhoek trok een beetje omhoog.

Willem Jan Wouter had zijn schrift op schoot. Hij schreef korte zinnen, stopte, keek op, en schreef weer. “Ik wil h-het vastleggen,” zei hij. “Niet om stoer te doen. Maar zodat het niet gaat schuiven in mijn hoofd.”

“Dat is slim,” zei Henk. “Dit soort dingen willen later altijd net iets anders worden.”

Otto haalde diep adem. “We hebben bewijs,” zei hij. “Maar niet genoeg om meteen iedereen te overtuigen. Licht in een ven klinkt als een verhaal. Niet als een zaak.”

“Dan maken we er een zaak van,” zei Barry. “Met namen. Met plekken. Met fouten.”

De naam Van der Laar viel niet meteen. Hij hing even in de lucht, zwaar.

Otto stond op. “Plan,” zei hij. “We doen vandaag drie dingen. Eén: we praten met Verhoeven. Twee: we zoeken Van der Laar op. Overdag. Open. En drie: we brengen alles samen. Geen losse eindjes.”

Jimmy knikte. “Ik hou niet van eindjes. Die blijven altijd aan je sok hangen.”

Verhoeven kwam laat in de ochtend het terrein op. Zijn pas was rustig, maar zijn blik scherp. Hij hoefde geen uitleg. Otto liet hem de foto's zien. De kaarten. De lijnen. Het woord ontwatering. Verhoeven's gezicht verstrakte.

"Dit is geen vergissing," zei hij. "Dit is bewust. Iemand gebruikt oude fouten om nieuwe grenzen te maken."

"Kan dat zomaar," vroeg Henk.

"Op papier wel," zei Verhoeven. "Als niemand kijkt. In het veld is het lastiger. Daar heb je palen nodig. En die moeten precies staan."

Barry liet de foto zien van de verplaatste paal. "Zoals deze."

Verhoeven hield zijn adem even in. "Verbrand om sporen te wissen," zei hij. "Dat doe je alleen als je weet wat je doet."

Otto keek hem aan. "Van der Laar was erbij."

Verhoeven keek weg, naar de heide. "Hij kent het gebied," zei hij langzaam. "En hij kent verhalen. Soms te goed."

"Wat moeten we doen," vroeg Henk.

Verhoeven dacht na. "Jullie moeten iets vinden wat niet te ontkennen is. Een exacte plek. Een handeling. Iets dat laat zien dat de grens fout ligt. Nu. Vandaag."

Otto knikte. "Dan weten we waar we moeten zijn."

Van der Laar's erf lag er rustig bij. Te rustig. De schuur, de heg, het grindpad. Alles leek te wachten. Van der Laar stond buiten, alsof hij hen verwachtte.

"Daar zijn jullie weer," zei hij. Zijn glimlach was breed, maar zijn ogen waren dat niet.

“We hebben u gezien bij het ven,” zei Henk, voordat iemand hem kon tegenhouden.

Van der Laar zuchtte. “Dat ven is gevaarlijk terrein,” zei hij. “Daar moeten jullie wegblijven.”

“U was daar,” zei Barry. “Met die man.”

Van der Laar’s blik verschoof. Een fractie. Genoeg.

“Jullie begrijpen niet wat hier speelt,” zei hij. “Dit gebied is oud. Het verdraagt geen nieuwsgierigheid.”

Jimmy trok zijn schouders op. “Het verdraagt blijkbaar wel ontwatering.”

Dat kwam aan.

Otto stapte naar voren. “We hebben foto’s,” zei hij. “Van kaarten. Met bedragen. Met nieuwe grenzen.”

Van der Laar’s stem werd zacht. “Die foto’s bestaan niet.”

“Wel,” zei Willem Jan Wouter. “En z-ze kloppen niet.”

Er viel een stilte. Van der Laar keek van gezicht naar gezicht. Zes paar ogen die niet meer wegkeken.

“Ga naar huis,” zei hij uiteindelijk. “Zeg dat het hier saai was. Dit stopt beter zo.”

“Het stopt niet vanzelf,” zei Otto. “Daarom zijn we hier.”

Op dat moment kwam er een auto het erf op. Een donker busje. De man met de laarzen stapte uit. Geen brandhaak dit keer. Maar zijn houding was hetzelfde. Strak. Zeker.

“Daar zijn ze,” zei hij.

Henk voelde zijn hart omhoog schieten.

“U verplaatst grenzen,” zei Barry. “En u gebruikt angst om mensen weg te houden.”

De man lachte kort. “Jullie denken dat je weet wat waarde is.”

Willem Jan Wouter haalde een vel papier tevoorschijn. Een oude kaart. Zijn handen trilden, maar hij hield hem omhoog. “D-deze l-l-lijn,” zei hij, “die volgt u. Maar hij was a-altijd fout.”

De man keek. En wist. Dat was te zien.

Van der Laar zei scherp: “Doe dat weg.”

Te laat.

Otto begreep het ineens. “U volgt een oude fout,” zei hij. “Een grens die ooit expres verkeerd is gezet. En u gebruikt die nu opnieuw.”

De man zette een stap dichterbij. Te dichtbij. Barry legde onopvallend een hand tegen Henk’s borst om hem tegen te houden.

“Als jullie dit blijven doen,” zei de man, “dan zorg ik dat jullie niets meer te zien krijgen.”

Jimmy stak zijn hand op. “Dat klinkt als een dreigement. En die zijn meestal strafbaar.”

Van der Laar keek weg. “Ga,” zei hij. “Nu.”

Ze gingen. Niet omdat ze bang waren. Maar omdat ze nu wisten wat ze nodig hadden.

Terug op de camping keek Otto naar de heide. “Ze gaan sneller werken,” zei hij. “En roekelozer.”

Barry knikte. “Omdat wij de fout hebben gezien.”

Henk voelde het ook. Diezelfde druk als voor het ven. “Vanavond,” zei hij. “Nog één keer.”

Otto keek naar zijn vrienden. Modder op hun schoenen. Krassen op hun armen. Vastberaden blikken.

“Dan leggen we het vast,” zei hij. “Niet als verhaal. Maar als waarheid.”

In de verte, bijna onzichtbaar, flitste heel even een klein oranje puntje op. Niet dreigend. Niet waarschuwend.

Alsof het zei: *ik ben al begonnen.*

11. de Nacht van de Drie Schatten

De middag kroop voorbij alsof de tijd zelf bang was voor wat er zou komen zodra de zon zakte. De zes konden nergens blijven: niet bij de tent, niet bij de speeltuin, niet in het bos. Ze bewogen als een groep die wist dat de nacht iets van hen wilde. Otto zat met zijn rug tegen een boom en keek steeds naar het pad dat naar de heide leidde. “Ze gaan iets doen,” zei hij. “Vandaag. Dat voel ik.”

Jimmy trok een zak chips open maar at eigenlijk niets. “Waarom kunnen we niet één vakantie hebben met alleen muggen als vijand?” “De muggen hadden we al,” zei Barry. “Dit is bonusmateriaal.”

Willem Jan Wouter lag op zijn buik in het gras met kaarten, schetsen en zijn notitieboek. Hij trok lijnen die zigzagden tussen plekken op de heide, steeds verder, alsof iemand bewust chaos wilde maken. “De volgende fout,” zei hij zacht, “ligt hier.” Hij wees naar een plek dieper het gebied in, voorbij het ven, voorbij de schuur. Een plek waar de grond zacht werd en wortels lagen als aders.

“Daar gaat hij vanavond naartoe,” zei Barry. Jimmy keek naar de wolken. “Ik wil daar niet naartoe.” “Wij wel,” zei Otto. “Niet omdat we willen. Maar omdat het moet.”

Toen het donker werd, stonden ze bij de rand van het veld. Otto keek rond, langzaam, alsof hij zijn vrienden telde. “We blijven bij elkaar,” zei hij. “Geen bezwaar,” zei Jimmy. “Ik klem mezelf aan jullie vast als ducttape.”

De heide lag stil. De wind hield zijn adem in. Toen zagen ze het eerste lichtje. Niet fel. Niet warm. Een vaag, klein schijnsel dat boven een paar lage sparren hing. Alsof iemand daar een stilstaand vuurtje had neergezet. Het licht bewoog niet. Het wachtte.

Ze slopen dichterbij, laag tussen struiken door. Het zand was koud onder hun handen. De lucht rook naar dennen en iets zwaks van metaal. Toen zagen ze hen.

Twee mannen.

De man met de brandhaak stond voorovergebogen bij een paal die half uit de grond stak. Naast hem lagen vier cilinders — meer dan ooit. Van der Laar stond iets verderop, handen in zijn haar, alsof hij iets probeerde terug te draaien dat al te lang fout ging.

“Je gaat te snel,” zei hij. Zijn stem brak een beetje.

“Het moet vanavond,” zei de man. “Voordat iemand kijkt.”

“Ik kijk,” fluisterde Henk.

“We allemaal,” zei Barry.

De man haalde een metalen doos tevoorschijn: de grondscanner. Hij zette hem aan. Een lage brom liep door de aarde. De paal trilde licht. “Daar zit hij,” zei de man. “De oude grenssteen. Van vóór de fout.” “Als je die verplaatst, klopt de hele kaart nergens meer,” zei Van der Laar.

“Precies,” zei de man.

De paal bewoog. De grond werd kouder. De lucht werd zwaar, alsof de heide zelf spanning opbouwde. Toen ging het licht achter hen aan. Een warm, oranje schijnsel. Stil. Hangend in de nacht. Zes jongens verstijfden tegelijk.

Jimmy fluisterde: “Dit is geen chemisch licht.”

Barry slikte. “Dit leefde gisteravond. Dit volgt.”

De man draaide zich om. Zijn gezicht werd wit. “Dat is niet van mij,” zei hij. “Dat hoort niet.”

“Het hoort wel,” zei Van der Laar. “Je hebt dingen aangeraakt die je niet begrijpt.”

Het licht bewoog één meter. Dan nog één. De lucht werd warmer en kouder tegelijk. Het voelde alsof iemand keek van heel dichtbij en heel

ver weg. Otto kneep zijn vingers in het zand. “Het volgt óns,” zei hij. “Niet hem.”

Toen maakte Jimmy een fout. Een kleine. Zijn schoen raakte een tak.

KRAK.

Het licht draaide. Heel precies. Als een hoofd dat zich omwendt.

“Rennen,” fluisterde Otto.

Ze renden het open veld op. Het licht achter hen werd feller. Niet snel, niet langzaam — alsof het gewoon meebewoog. De grond was ongelijk, wortels staken uit, struiken troffen schouders. Tino struikelde maar Barry trok hem hoger, alsof hij precies wist waar hij zou vallen. Jimmy hijgde: “Ik ga dood, ik ga dood.”

“Hou op en ren,” schreeuwde Otto.

Bij een helling doken ze achter een omgevallen den. Het licht stopte voor de boom. Het zweefde daar. Rustig. Niet dreigend. Niet vriendelijk. Iets ertussenin. Henk voelde het alsof het aan zijn gedachten trok. “Het wil iets,” fluisterde hij. “Het zoekt iets.”

Toen dimde het licht langzaam, alsof iemand het wegveegde. Het verdween. Geen rook. Geen knal. Gewoon weg. Ze durfden pas te bewegen toen de stilte weer klonk.

Ze kropen terug omhoog. Bij de sparren stond nog maar één man. De verkeerde. De man met de haak. Hij zocht iets op de grond.

“Van der Laar,” fluisterde Barry.

“Hij is weg,” zei Otto.

Jimmy keek naar de lege plek naast de paal. “Verdwenen,” zei hij.

“Gewoon... verdwenen.”

De paal stond nog scheef in de grond. De scanner bromde door. De cilinders lagen klaar. De man ging door. Van der Laar was opgelost in het donker. Zonder spoor, zonder schreeuw, zonder logica.

Otto keek naar zijn vrienden. In hun ogen stond het besef dat er nu nog maar één richting overbleef. “We moeten dit stoppen,” zei hij. “We moeten hem betrappen. Overdag. Voor iedereen wakker is.”

“Wat gaan we dan doen,” vroeg Jimmy.

Otto keek naar de schuur, naar de paal, naar de scanner.

“Drie dingen,” zei hij langzaam. “Drie schatten. De schuur. De steen. De scanner. Als we die vastleggen, kan niemand het nog verbergen.”

Barry knikte. “Dan eindigen we dit morgen.”

Henk keek over de heide. De wind trok zacht aan zijn shirt. “En dat licht,” fluisterde hij. “Dat komt terug. Ik weet het.”

De heide ruiste alsof ze hem gelijk gaf.

En ergens, ver weg, brandde één klein lichtje op. Kort. Heel kort.

Daardoor wist iedereen dat de nacht nog lang niet klaar was.

12. de Dag van de Waarheid

De zon kwam op als een bleke streep die niet goed wist of ze wel wilde verschijnen. Niemand sliep die nacht. Zodra de eerste lichtstraal de tent raakte, zat Otto al rechtop. Hij keek naar zijn vrienden, die half sliepen, half wachtten. “Vandaag,” zei hij zacht. “Vandaag eindigen we dit.”

Niemand protesteerde. Ze wisten het. Ze voelden het. De heide voelde het misschien nog het meest.

Ze verzamelden spullen: telefoons, notitieboek, kaartkopieën, een kompas. Jimmy wist niet waarom hij zijn zaklamp pakte, maar deed het toch. “Je weet nooit,” zei hij. Tino knikte alsof dat het meest logische was wat hij ooit had gehoord.

Ze verlieten de camping vroeg. De lucht was anders. Strakker. Droger. Alsof de grond iets vast probeerde te houden. De groeven in het karrespoor waren vers — heel vers. De man met de haak was maar net voor hen geweest.

Bij de schuur stond de deur open. Niet ver genoeg om binnen te kijken, wel ver genoeg om te weten dat iemand haast had gehad. Otto stuurde Barry en Henk naar de achterkant. De kier tussen de planken zat er nog. Otto schoof zijn telefoon erin. Klik. Klik. Klik. Daarna bekeken ze de foto's.

Alles was weg.

De kaarten.

De haken.

De cilinders.

Zelfs het stro.

Alleen de metalen tafel stond nog, en in de hoek een stukje touw, afgescheurd alsof iets snel was meegenomen.

“Hij heeft alles weggehaald,” zei Barry. “Hij wist dat wij dit hadden.”

“Dat betekent,” zei Otto, “dat alleen het veld nog over is. De paal. De scanner. Dat wordt zijn laatste stap.”

Ze volgden de sporen dieper de heide in. Het landschap werd wilde grond: zandheuvelds, wortels, stukken hout. Op een plek zagen ze een indruk van een knie. Barry rook het bijna: vers zand, net verstoord. Vijf minuten oud. Niet meer.

“Hij is hier,” fluisterde Henk.

“Of net weg,” zei Otto.

Ze kwamen bij een ronde open vlakte, precies zoals Willem Jan Wouter het had getekend. In het midden stond de oude grenspaal. Scheef. Half begraven. De grondscanner lag ernaast, nog brommend, alsof iemand hem net had aangezet.

“Hij heeft hem bijna omhoog,” zei Barry.

Otto voelde zijn hart bonzen. “Als we dit filmen, hebben we alles.”

Willem Jan Wouter hield zijn telefoon al klaar. Zijn handen trilden, maar hij hield hem recht. Ze zetten de camera aan vlak op het moment dat een zware voetstap de stilte brak.

De man met de haak stapte uit de schaduw. Niet rennend. Niet haastig. Gewoon. Alsof dit zijn ochtendroutine was. Hij keek naar de paal. Naar de scanner. Naar de jongens.

“Daar zijn jullie,” zei hij. “Ik hoopte al dat jullie het laatste stukje zouden zien.”

Jimmy fluisterde: “Ik hoopte dat we thuis zouden zitten.”

Barry zette een stap naar voren. “Dit is illegaal,” zei hij. “Wat u doet. En gevaarlijk. Voor iedereen.”

De man glimlachte niet. Hij keek alleen naar de paal. “Deze steen bepaalt een grens. Meer dan jullie begrijpen.”

“Hij bepaalt vooral wat u wil dat hij bepaalt,” zei Otto.

De man stak de haak in de grond. De paal schudde. Het zand bewoog mee. De aarde leek dieper te zuchten.

“Stop,” riep Henk.

“Waarom,” vroeg de man. “Jullie willen toch leren?”

Hij trok. De grenspaal kraakte. De scanner piepte. Een lage trilling begon onder hun voeten.

Het ven reageerde.

Niet van dichtbij.

Maar van ver.

Een diepe, doffe klank rolde door de heide alsof iets onder de grond wakker werd.

“Dit lijkt op gisteren,” fluisterde Jimmy.

“Dit is gisteren,” zei Barry.

De trilling werd sterker. De lucht werd kouder. Een vreemd licht flitste tussen de struiken door. Niet wit. Niet geel. Het soort licht dat geen kleur wil kiezen.

Toen ging de paal langzaam... omlaag.

Niet omhoog.

Niet kantelen.

Maar zakken.

Alsof de aarde hem terugtrok.

“Dat klopt niet,” zei de man, nu wél paniekerig. Hij zette zich schrap.

De haak schoot uit zijn hand. De paal verdween sneller, alsof iets onder de grond hem opeiste.

Het licht schoot nu wél omhoog. Een dunne, felle streep die sneed door de lucht. Henk greep Otto's arm. “Dat is hetzelfde als bij het ven,” fluisterde hij. “Precies hetzelfde.”

Het licht boog naar hen toe. Niet snel. Als een vraag. Als een
waarschuwend gebaar.

De man zette een stap achteruit. “Niet dit,” fluisterde hij.
Otto voelde zijn keel droog worden. “Hij heeft iets losgemaakt. Iets dat
niet van hem is.”

De paal klonk nog één harde KRÁK. En toen brak hij — niet boven
de grond, maar naar binnen, alsof hij in één beweging werd opgeslokt.

Het licht explodeerde omhoog. Een korte flits. Fel genoeg om alles wit
te maken.

De man werd achteruitgeslingerd en viel op zijn rug. De haak rolde
weg. Jimmy viel ook, maar Tino trok hem overeind. Willem Jan Wouter
viel op zijn knieën maar bleef filmen. Barry trok Henk achter een
boomstam net voordat het licht zijn volle hoogte bereikte.

En toen — ineens — was het weg.

Geen rook.
Geen vuur.
Geen echo.

Zoals een adem die abrupt stopt.

De man op de grond bewoog, maar nauwelijks. Hij keek omhoog, ogen
groot van schrik. “Het was nooit het verhaal,” fluisterde hij. “Het was
de lijn.”

Otto zakte neer naast hem. “De verkeerde lijn,” zei hij zacht.

Het lawaai van de scanner stierf weg. De paal was verdwenen. De aarde
was glad, alsof er nooit iets had bestaan. Alsof alles terug was naar nul.

“We moeten Verhoeven halen,” zei Otto. “Nu.”

Barry knikte. “Dit was de grote climax.”

Jimmy keek naar de horizon. Zijn stem trilde. “Dan ben ik bang dat hoofdstuk dertien erger wordt.”

13. de Nacht die Niemand Vergeet

De lucht boven de heide was te stil. Te strak. Niet gewoon stil zoals nachtsilte hoort te zijn, maar het soort stilte dat voelt alsof iets groots zich schrap zet. Otto stond bij de rand van de camping. Zijn telefoon hing slap in zijn hand. De man met de haak lag bewusteloos in een noodtent bij de beheerder. Dat was het enige kleine stukje veiligheid dat ze hadden — en zelfs dat voelde dun.

Barry kwam naast hem staan. “We moeten eerlijk zijn,” zei hij. “Tegen Verhoeven. Tegen je vader. Alles.”

Otto knikte. “Maar er mist één onderdeel.”

Henk kwam erbij. “Van der Laar.”

Precies. De naam hing zwaar in de lucht. Hij was weg, verdwenen sinds het licht bij de sparren. Geen spoor. Geen schreeuw. Gewoon... weg.

Jimmy trok zijn jas dicht om zich heen. “Dus... de situatie: ene vent bewusteloos, andere vent verdwenen, ven dat zich gedraagt alsof het een eigen mening heeft. Top.”

Tino sloeg zijn arm om Jimmy's schouders. “We regelen dit,” zei hij. “Dat zeg je altijd,” mompelde Jimmy.

Toen kwamen Verhoeven en Otto's vader het pad op. Hun gezichten stonden donker. Otto liet alles zien: de kaarten, de scanner, de foto's, de verdwenen paal, het licht. De waarheid, zonder gaten. Verhoeven luisterde zonder één keer te onderbreken. Otto's vader kniep soms met zijn ogen alsof hij het beeld wilde wegdrukken — maar elke foto maakte het alleen maar echter.

Toen Otto klaar was, zei Verhoeven: “Dit... is groter dan jullie. En groter dan de man met de haak.”

Otto keek hem scherp aan. “Omdat Van der Laar erachter zit?”

Verhoeven ademde diep. “Hij kent het gebied. Hij kent de fout in de oude grenzen. Hij kent de verhalen te goed. Als iemand zich wilde verschuilen achter een sage, was hij de perfecte verteller.”

Jimmy blies lucht uit. “Perfect. Nog meer mensen die we niet kunnen vertrouwen.”

Voordat iemand kon reageren, gebeurde het.
Een zacht, warm licht flitste tussen de bomen.
Niet fel.
Niet dreigend.
Maar groot.
Groter dan alle keren hiervoor.

Barry slaakte een fluistervloek. “Het komt terug.”
Henk voelde zijn hart bonzen. “Het ven reageert. Op wat er vanmiddag gebeurde.”

Het licht bewoog langzaam, als een lampion zonder drager. Otto keek ernaar. “Het volgt de lijn,” zei hij zacht. “Het wijst ons ergens heen.”

“Dus we gaan achter een zwevend licht aan?” zei Jimmy.
“Ja,” zei Otto.
“Fantastisch,” mompelde Jimmy. “Echt fantastisch.”

Ze liepen. De beheerder en Otto’s vader volgden tien meter achter hen, op afstand zoals beloofd. Het licht trok dieper het gebied in, langs struiken, door zand, over wortels, tot bij een kuil waar de grond vreemd hol klonk.

Daar stond iemand.
Een silhouet.
In het midden van de kuil.
Met zijn rug naar hen toe.

Van der Laar.

Hij draaide langzaam om. Zijn gezicht was niet boos — eerder uitgeput, verloren. “Jullie hadden weg moeten blijven,” zei hij. “Jullie begrijpen dit gebied niet.”
Barry stapte naar voren. “U hebt de man met de haak geïnspireerd.”

“Hij gebruikte mijn verhaal,” zei Van der Laar. “Ik probeerde mensen weg te houden van gevaarlijke plekken. Maar iemand die geld wil, hoort alleen de delen die hem goed uitkomen.”

Henk voelde zijn maag draaien. “Maar u was bij het ven,” zei hij. “U was overal.”

Van der Laar slikte. “Omdat ik wist dat hij te ver zou gaan. Iemand moest opletten.”

“U deed niets,” zei Otto.

“Ik deed alles verkeerd,” zei Van der Laar. Zijn stem brak bijna.

Voordat iemand verder kon praten, klonken stappen achter hen.

Zware stappen.

Onregelmatig.

De man met de haak stond bovenaan de kuil. Hij stond, wankelend, zijn gezicht grauw, zijn lichaam nog onder de modder. Hij had geen haak meer — maar in zijn houding zat dezelfde dreiging.

“Daar zijn jullie...” zei hij hees.

De grond trilde licht.

Het ven reageerde op iets dat nog niet eens gebeurd was.

De man met de haak liep de kuil in, één voet voor de andere. Otto voelde adrenaline door zijn armen schieten. Jimmy dook half achter Tino, maar bleef kijken.

Van der Laar zette één stap naar voren. “We stoppen hiermee,” zei hij. “Nu.”

De man lachte schor. “Je bent altijd bang geweest van je eigen verhaal.”

Otto deed iets wat niemand verwachtte: hij stapte tussen hen beide in. “Heeft u ons gezien?” zei hij. “Zes jongens die u hebben tegengehouden. U bent niet onverslaanbaar.”

De man's ogen werden donker. "Jij..."
Hij zette een stap.
Toen nog één.
Zijn adem klonk zwaar. Hij reikte naar Otto alsof hij hem wilde grijpen.

Barry greep Otto bij zijn shirt en trok hem net op tijd terug.
Jimmy gilte een "OKE STOP HO STOP STOP STOP" die nergens
op sloeg maar perfect paste.

Toen zakte de grond een halve meter.

Iedereen verloor hun evenwicht.
Het licht schoot omhoog — veel feller dan ooit.
De kuil vulde zich met een gloeiend schijnsel dat niet van deze tijd leek.
Niet chemisch. Niet elektrisch. Te oud. Te echt.

Otto werd opzij getrokken door Barry. Willem Jan Wouter viel maar
beschermd zijn schrift alsof het zijn leven was. Tino hield Jimmy
overeind. Henk rolde weg van een vallende wortelstronk.

De man met de haak viel voorover.
Van der Laar werd meegesleurd door het verschuivende zand.
Het licht daalde, draaide, steeg weer — alsof het ademde.

Toen kwam de klap.
Een harde, scheurende klap.
De rechterwand van de kuil brak open. Zand stortte naar beneden. De
man met de haak werd half bedolven. Hij schreeuwde, maar de rest
werd overstemd door het rommelen van de aarde zelf.

Het licht flitste één laatste keer — fel wit — en doofde toen abrupt,
alsof het was weggezogen.

Otto krabbelde omhoog en keek rond. "Iedereen oké?"
"NEE," riep Jimmy. "IK BEN LEVEND, DAT IS HET
PROBLEEM."
"Toch oké," zei Barry.

Van der Laar zat op een knielende manier tegen een struik, nog levend, ademend, besmeurd met zand. “Het spijt me,” fluisterde hij. “Ik wilde nooit dat het zo ver ging.”

Jimmy keek hem aan. “Wij ook niet, maar toch staan we steeds in kuilen met lichtwezens.”

Toen kwamen Verhoeven en Otto’s vader naar beneden gegleden. Ze hielpen Van der Laar en de man met de haak onder het zand vandaan. Hulpdiensten werden gebeld. De heide zuchtte alsof ze eindelijk klaar was met fluisteren.

Het licht kwam niet terug.

De mannen waren gevonden.

De waarheid lag open.

Maar niemand op de heide zou deze nacht ooit vergeten.

14. Wat Overblijft als het Stil Wordt

De ochtend voelde vreemd licht. Niet warm, niet vrolijk, maar helder — alsof de heide eindelijk weer normaal ademde. De kuil was inmiddels afgezet met lint. De politie was tot diep in de nacht bezig geweest. De man met de haak lag in het ziekenhuis. Van der Laar had lichte verwondingen en zat onder toezicht, maar hij zat rechtop, sprak rustig, en leek meer opgelucht dan schuldig.

De Zes van Delft stonden op afstand. Otto voelde zijn hart nog steeds bonzen als hij naar de plek keek waar het licht was ontploft. Jimmy hield zijn armen wijd alsof hij elk moment omver kon waaien. “Ik zweer het,” zei hij, “als iemand ooit zegt ‘laten we kamperen’, ren ik de andere kant op.”

Tino grijnsde. “Je rent altijd de andere kant op.”
“Ja,” zei Jimmy, “maar dan doe ik het bewust.”

Barry keek rond. “Het is stil,” zei hij. “Echt stil. Geen lichtjes. Geen trillingen. Niets.”
Henk knikte. “De fout is weg. De paal is weg. De lijn is weg. Alles wat hem voedde is weg.”

Willem Jan Wouter bladerde door zijn schrift en las zacht een stukje voor dat hij vannacht had geschreven:
Als een grens verschuift, beweegt het verhaal mee. Maar als de waarheid komt, blijft er één lijn over: de juiste.

Jimmy keek hem aan. “Kun je ook vrolijke dingen schrijven?
Gewoon... een keer?”
“Ik heb ook getekend,” zei Willem Jan Wouter.
“Wat dan?”
“Een mus.”
“Oké,” zei Jimmy. “Dat verzacht het.”

Otto's vader en Verhoeven kwamen naar hen toe. Verhoeven keek hen stuk voor stuk serieus aan. “Jullie hebben iets gedaan wat niemand van

jullie leeftijd had moeten doen,” zei hij. “Maar als jullie het niet hadden gedaan, was dit veel erger geëindigd.”

Jimmy stak zijn hand op. “Ik hoor alleen maar complimenten.”
“Dat is precies het probleem,” zei Otto’s vader, maar zijn mondhoek trilde.

Verhoeven wees naar de heide. “De man met de haak heeft een verklaring afgelegd. Hij heeft toegegeven dat hij de grenzen verplaatste om land winstgevend te maken. De oude fout gebruikte hij bewust. En hij gebruikte jullie verhalen over licht en sage als afleiding. Maar...”
Hij keek even naar de kuil.
“...hij was niet voorbereid op wat er écht in de grond leefde.”

Otto voelde een rilling. Niet van angst — van respect.

“En Van der Laar?” vroeg Henk.
Verhoeven zuchtte. “Hij heeft verkeerde keuzes gemaakt. Maar hij heeft ook dingen voorkomen. Zijn rol wordt nog onderzocht.”

Jimmy keek naar Otto. “Dus we hebben niemand vermoord?”
“Nee Jimmy,” zei Barry. “We hebben niemand vermoord.”
“Oké. Dan ga ik nu pas ademen.”

Ze liepen terug naar de camping. Alles zag er ineens normaal uit. Kinderen zaten op schommels. Ouders maakten ontbijt. Niemand wist wat er die nacht was gebeurd. Niemand behalve zij.

Bij de tent plofte Jimmy op een stoel. “Ik ga nooit meer in een kuil staan,” zei hij. “Nooit meer.”
“Tot volgende keer,” zei Barry.
“Wat bedoel je met volgende keer?”
“We zijn De Zes van Delft,” zei Barry. “Er is altijd een volgende keer.”

Otto zweeg even en keek naar de heide. In de verte zag hij een klein vogelpaadje waar ochtendlicht doorheen brak. Geen lichtbol. Geen vreemde gloed. Gewoon zon.

“Het is klaar,” zei hij.

Henk knikte. “Maar het zal nooit meer hetzelfde zijn.”

Tino gooide een dennenappel omhoog. “Zullen we wat doen zonder kuilen? Iets normaal? Zwemmen? Fietsen? IJs halen?”

“IJs!” riep Jimmy. “Ja! IJs met slagroom. Ik verdien dat.”

Willem Jan Wouter keek op uit zijn schrift. “Ik denk dat dit een mooi slot is,” zei hij.

Jimmy legde een arm om hem heen. “Een ijsslot.”

“Dat staat niet in mijn schrift.”

“Wel in het mijne,” zei Jimmy.

Ze lachten, voor het eerst sinds dagen zonder spanning in hun stemmen.

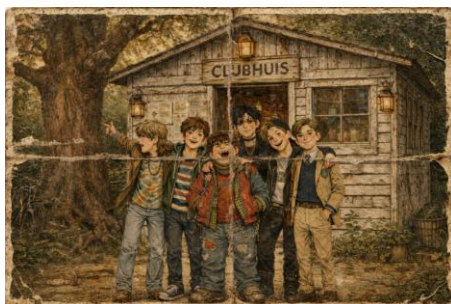
Toen liepen ze met z’n zessen naar het pad richting de campingwinkel. De zon stond hoger. De lucht werd lichter. De heide bleef achter hen liggen als een plek die eindelijk rust had gevonden.

En terwijl ze verder liepen, ontstond er een stilte die niets meer verstopte.

Een stilte die voelde als een soort vrede.

Het soort stilte dat blijft als een verhaal zijn einde heeft gevonden.

-Einde-

Nawoord

Dit verhaal is verzonnen, maar de vragen erin zijn echt. De heide, de stilte en de verhalen die daar rondgaan vormden de kiem voor dit boek. Niet om te bewijzen wat waar is, maar om te laten zien wat er kan gebeuren wanneer grenzen vervagen en mensen niet meer kijken naar wat er onder hun voeten gebeurt.

De Zes van Delft zijn geen helden omdat ze nergens bang voor zijn, maar omdat ze dóórgaan terwijl ze dat wél zijn. Ze herinneren ons eraan dat nieuwsgierigheid en vriendschap soms het verschil maken tussen wegstijgen en ingrijpen.

Dank je wel voor het lezen.

En wie weet ... misschien fluistert de heide ooit iets tegen jou.

De Zes van Delft en de Vuurmannen van Rijsbergen

In de stille bossen en heide van Rijsbergen lijkt niets aan de hand — tot De Zes van Delft tijdens een nacht op de natuurcamping een fel oranje licht zien dansen boven de Pannenhoeft. Het beweegt te snel om een kampvuur te zijn... en te onnatuurlijk om menselijk te lijken.

De beheerder waarschuwt voor een oude sage: *de Vuurmannen* — brandende gedaanten die waken over grenzen die ooit verkeerd in de aarde zijn gezet.

Wat begint als onschuldige nieuwsgierigheid verandert in een gevaarlijke speurtocht. Oude kaarten blijken niet te kloppen. Grenzen schuiven. En iemand gebruikt het verhaal van de Vuurmannen om een duister plan te verbergen.

Terwijl de heide steeds onheilspellender wordt, ontdekken Henk, Otto, Jimmy, Barry, Willem Jan Wouter en Tino dat de waarheid dieper ligt dan ze dachten — begraven onder turf, tijd... en leugens.

En sommige geheimen branden feller dan vuur.

